

A large, purple cross is centered on a white background. The cross has a vertical bar and a horizontal bar. The horizontal bar contains the text "POSTNI" on the left and "IZLETI" on the right, both in a white, serif font. The vertical bar is empty.

POSTNI

IZLETI

Pobožnost križevega pota

Sočutje s trpečim Kristusom je bilo med ljudstvom v vsej zgodovini krščanstva zelo živo in se je izražalo v različnih ljudskih pobožnostih, na primer v postavljanju in češčenju božjega groba, svetih stopnic, kalvarij, v pasijonskih procesijah, molitvi žalostnega dela rožnega venca, v kapelah s podobo trpečega Kristusa ... Nekatero izmed teh pobožnosti so povsem izginile, na druge je ostal samo spomin, med ohranjenimi pa je najbolj priljubljen križev pot.

Zgodovinski viri iz prvih stoletij krščanstva dokazujejo, da so kristjani kmalu po letu 320, ko je sv. Helena našla ostanke Jezusovega križa in je cesar Konstantin sezidal na Kalvariji baziliko, že obiskovali svete kraje Jezusovega trpljenja in hodili po poti, ki jo je Jezus prehodil, ko je nesel svoj križ na Kalvarijo. Pobožnost nas spominja na križev pot, čeprav to še ni križev pot v današnjem pomenu. Ta se je začel oblikovati pred približno tisoč leti, ko so začeli romarji iz evropskih dežel potovati v Sveto deželo in v Jeruzalemu hoditi po poti od palače, kjer je Pilat obsodil Jezusa na smrt, do kraja, kjer je bil Jezus križan. Verniki, ki niso mogli obiskati krajev Jezusovega življenja in trpljenja, so s pomočjo knjižic, ki so jih napisali romarji, »duhovno romali« v svete kraje in se vživljali v Jezusovo trpljenje ter čistili Trpečega. Začeli so tudi postavljati – zlasti ob poteh, ki so vodile v mesta in trge ali na manjše vzpetine – znamenja ali kapele, ki so po obliki ali po legi posnemale svetišča v Jeruzalemu in so predstavljale dogodke iz Jezusovega trpljenja in smrti, kakor so zapisani v Svetem pismu ali pa so del krščanskega izročila. Število »postaj« ni bilo povsod enako, praksa štirinajstih postaj se je uveljavila šele v 18. stoletju, ko so začeli postavljati postaje križevega pota v cerkvah. Danes pri nas tako rekoč ni cerkve, ki ne bi imela postaj križevega pota. Ob njih se v postnem času, navadno ob petkih in nedeljah, zbirajo verniki pri skupni molitvi. Molitev križevega pota je namreč še vedno ena izmed najbolj razširjenih in priljubljenih ljudskih pobožnosti tudi med slovenskimi verniki.

*Postni
izleti*

DOSTOP:

V Šmarje pri Jelšah se lahko pripeljemo iz smeri Celja in Šentjurja (avtocestni izvoz Dramlje) ali iz Rogaške Slatine. Pri župnijski cerkvi Marijinega vnebovzvetja zavijemo z glavne ceste rahlo navkreber do parkirišča. Križev pot je čisto blizu nad njim.

ZEMLJEVID:

Celjska kotlina, 1 : 50.000

Križev pot stoji
v župniji Šmarje pri
Jelšah, škofija Celje.

21

ŠMARJE PRI JELŠAH

Križev pot pod podružnično cerkvijo sv. Roka nad Šmarjem pri Jelšah občudujejo tudi tisti, ki jih vera ne zanima. Navdušenje je povsem upravičeno, saj cikcakasta pot, ob njej stoječe kapele, travnato pobočje in cerkev na vrhu hriba izžarevajo nevsakdanjo skladnost in lepoto. Šmarski križev pot danes ni več samo verski objekt, temveč tudi turistična znamenitost. Ljudje prihajajo semkaj z različnimi nameni. Nekateri se mimo kapel sprehajajo kot po umetniški galeriji na prostem, druge še vedno vznemirja Jezusova pot trpljenja. Katerih bo več v prihodnje, ne vemo, je pa to vsaj malce odvisno tudi od nas.

Ko je leta 1645 na Ptujju razsajala kuga, sta jo dva Šmarčana prinesla v vas Brecljevo blizu Šmarja pri Jelšah. Od tam se je razširila po vsej župniji in v kratkem času pomorila več kot dvesto ljudi. Da bi Bog od njih odvrnil »šibo kaznivko«, so domačini na hribu nad Šmarjem zgradili kapelico. Kuga je res kmalu nehala moriti, verniki pa so menda pozneje v zahvalo nanosili toliko darov, da so lahko namesto lesene kapele postavili mogočno cerkev sv. Roka.

Žalostna gora pri Mokronogu je res kraj molitve: tu so božjepotna cerkev Žalostne Matere božje, svete stopnice, kapele Marijinih žalosti in križev pot

čast Materi božji. Čez nekaj let so se poslovili od domačih, razdelili imetje revežem in odšli v samoto, kjer so si naredili ime Marijini služabniki (serviti). Cerkev na Žalostni gori je bogato opremljena. Glavni oltar je izdelan iz črnega marmorja, freske v prezbiteriju je naslikal Franc Jelovšek, v stranskih oltarjih so slike Valentina Metzingerja, križev pot iz leta 1909 pa je poslikal češki slikar Anton Sturm.

Pod cerkvijo je pozneje zraslo še več drugih stavb. Romar, ki se na Goro povzpne po asfaltni cesti, gre najprej mimo baročne kapele Žalostne Matere božje, nato pa ga tlakovana pot popelje mimo manjših kapelic. To niso postaje križevega pota, kakor mislijo nekateri, temveč kapele Marijinih žalosti. Postavili so jih v štiridesetih letih 19. stoletja, poslikal pa jih je kamniški slikar Matija Koželj. Sedanje podobe v njih je v letih od 1969 do 1972 ustvaril Izidor Molè. Ker so verniki na Žalostni gori želeli moliti tudi križev pot, so leta 2000 malce stran od kapel postavili še preproste lesene križe.

Prva kapela nas popelje v tempelj, kamor je Marija prinesla Jezusa, Jožef pa kletko z grlicama. V drugi kapeli se sveta družina odpravlja v Egipt. Marija pestuje Jezusa, Jožef stoji ob otovorjenem osličku, v ozadju se vidijo piramide. Tretja kapela nas znova popelje v tempelj, kjer dvanajstletni Jezus

Molitvenik

Križev pot I

34

Križani Gospod, obstal sem, obstal
pred znamenjem tvojega trpljenja.
Brez besed odpiram svoje srce:
pripravljen, da mi spregovoriš.
Spregovori mi, prosim, spregovori
o nebu in zemlji, o človeku in Bogu,
o trpljenju in smrti, porazu in zmagi.

1. postaja:

Pilat obsodi Jezusa na smrt

Pilat je rekel Judom:
»Poglejte, to je vaš kralj!«
Oni pa so zavpili:
»Proč, proč, križaj ga!« (Jn 19,14b)
Gospod, tudi mene so že obsodili.
Obdolžili so me stvari,
ki jih nisem zagrešil.
Hvala ti, da si mi v tistih
težkih trenutkih stal ob strani.

Križev pot II

Jezus, ti si resnica in življenje.
Toda najprej si pot. Pot, po kateri
moramo hoditi, resnica, h kateri
moramo priti, in življenje, ki ga
moramo živeti. Prehodil si križev pot
od Pilatove hiše do Kalvarije.
Prehodil si to pot s tistim notranjim
razpoloženjem, ki si ga imel pri učlovečenju.
Že takrat si bil pripravljen darovati svoje telo
namesto starozaveznih daritev.

42

1. postaja:

Obsojen

Obsojen.
Gospod,
Zakaj si dejal:
»Hodi za menoj!«

Kako naj hodim,
ko pa – stojiš?

Stojiš
– s kačo zavisti okoli zapestij –
na tlaku krivičnem.
Kakor da si odrevenel
pod premnogoterimi biči
zlobe vsega sveta.

In molčiš.

V molku je mnogo besed ljubezni.

Gospod,
ko moram obstati,
molčati
zavoljo Tebe:
moj molk naj bo
dvogovor
s Teboj!

Križev pot III

1. postaja:

Pilat obsodi Jezusa na smrt

56

Trde in nepreklicne sodbe
izrečene z lahkoto –
drugačnost okusa, antipatija in puritanstvo
spletajo krono in bič ter tešejo križ:
Litostrotos – zbirališče odpisanih,
Via dolorosa – smetišče zavrženih,
drseče opljunktane ulice s pordelimi zidovi,
tam zunaj puščava zaradi poseke dreves.

2. postaja:

Jezus vzame križ na svoje rame

Morda si sam zasadil drevo, ga zalival
in negoval, morda si užival njegovo
senco in sadove, potem pa se je
nenadoma spremenil v križ
in brez njega ne moreš naprej.
Še nihče si ni sam stesal križa
in nihče si ga sam ne nalaga
na ramena, a če ga nosiš za druge,
križ postaja lažji in ti močnejši.

Križev pot IV

... po moji ulici ...

Ko preiščujem to pot, onemim. Kot da je odrešenje nekaj, kar se je zgodilo v Knjigi, ne zares, kot da je zgodba o križevem potu in o križanju res le zgodba. Tako živimo. Na oni strani ceste nekdo kriči v gluho noč. Joka otrok, ko bi vendar moral sladko spati. Luči gorijo vse noči in to niso luči veselja. Zjutraj utrujeno lezejo iz svojih domov, v boju za kruh. Trdo in trpko je mnogim življenje. Mladi zgubljeni iščejo bisere v blatu. In stari pijanček že navsezgodaj meri svojo večno pot do steklenice. Pod mojim oknom hodi obupanka in nosi mimo vseh nas masko ravnodušnosti. Tam čez se vsak dan dogaja večni prepir med možem in ženo, ki naveličana samo še zaradi brezizhodnosti živita skupno utesnjenost. V velikem sivem betonu na oni strani životari življenje in išče sonca, tudi v moji hiši se marsikdaj vlečejo temne sence čez ljubezen. Vsi smo na poti, vsak nosi svoj križ. Samo zdi se, da je od Golgote dva tisoč let in da se je za vedno enkrat zgodila nekje drugje. Kristus trpi med nami zdaj, vsak dan, na vseh koncih sveta. Tudi po moji ulici gre križev pot. O Bog, daj mi oči, ki vidijo, daj mi pogum, daj mi srce Veronike!

*Postne
pesmi*

DRUŽINSKI IZLETI

na spletni strani www.druzina.si

in na mobilnem **Planetu**
v meniju **Prosti čas / Življenjski
slog / Verstva / Družina /
Družinski izleti**

Pošljite SMS s ključno besedo »**P IZLET**«
na **1919** in prejeli boste hitro povezavo
do novih izletov na Planetu.

Urnike maš najdete na spletni
strani www.druzina.si in na
mobilnem Planetu v sklopu
**Prosti čas / Življenjski
slog / Verstva / Družina.**

Pošljite SMS s ključno
besedo »**P DRUZINA**«
na **1919** in prejeli
boste hitro povezavo
na menijsko strukturo
Družine na Planetu.

Storitev je na voljo Mobitelovim
in Debitelovim uporabnikom.

Naslovne slike izletov

stran 8: Postaje križevega pota v Filovskem Gaju so oblikovane iz gline, saj je bila vas Filovci znana po odličnih lončarjih

stran 12: Mogočni cerkvi Žalostne Matere božje se ne pozna burna zgodovina

stran 16: Podružnična cerkev sv. Benedikta in Žalostne Matere božje na Taboru v Podbrezjah. Zadnji postaji križevega pota sta levo in desno od vhoda.

stran 20: Križev pot nad Šmarjem pri Jelšah občudujejo tudi tisti, ki ne zahajajo v cerkev

stran 24: Svete stopnice nas spominjajo na stopnic v Pilatovi palači v Jeruzalemu, po katerih so gnali Jezusa. Te pri cerkvi sv. Pankracija je poslikal Anton Lerchinger.

stran 28: Romar, ki se na Žalostno goro povzpne po cesti, gre najprej mimo kapele Žalostne Matere božje

Postni izleti

AVTORJI BESEDIL: **Andrej Praznik, dr. Julka Nežič,
Mira Dobravec, dr. Jožef Smej,
p. Pavle Jakob**

AVTORJI FOTOGRAFIJ: **Ana in Andrej Praznik,
Marjan Smerke, Primož Jerman**

© ZA SLOVENSKO IZDAJO: **Družina d. o. o.**

IZDAJA: **Prva izdaja**

UREDNIK IZDAJE: **Primož Jerman**

JEZIKOVNI PREGLED: **Marija Bratina**

OBLIKOVANJE: **Tjaša Štepihar**

GRAFIČNA PRIPRAVA: **Studio okus d. o. o.**

IZDALA IN ZALOŽILA: **Družina d. o. o.**

ODGOVARJA: **dr. Janez Gril**

NATISNILA TISKARNA: **tiskano v Sloveniji**

NAKLADA: **2000 izvodov**

Ljubljana, 2009

**Vse informacije o knjigah založbe Družina
dobite na spletu: <http://www.druzina.si>**

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

27-57(497.4)

27-282.5

POSTNI izleti : [avtorji besedil Andrej Praznik ... [et al.] ;
avtorji fotografij Ana in Andrej Praznik ... et al.] - 1. izd. -
Ljubljana : Družina, 2009

ISBN 978-961-222-748-7

1. Praznik, Andrej

243943680